

01771

~~451~~

Kenneth Alexander

B 837/44

Småtryck om (Ret. smär. N

Ex A.

Svar

på

Directionens

för

Gustavs Inrättning

År 1800

Framställda Fråga

rörande

Fattig-Vården

i Stokholm,

af

HENRIK NICANDER.

STOCKHOLM, 1805.

Tryckt hos JOH. PEHR LINDH.

D. IV

Benefacta male locata male facta arbitror.

CICERO.

Uti flere kungörelser i Avisorna har Directio-
nen för Gustavs Inrättning åtkat Svar på följande Punkter:

1:o) Uppgift af tillförläteliga och säkra utvägar att med minsta kostnad förse de så kallade Fattighus-hjon, (eller sådana Fattige, som af ålder, sjukdom och vanmagt icke på minsta sätt kunna bidraga till deras bürgning) med deras oumgångeligaste behof, antingen inom hus förmedelt sammandragne af flere smärre till vidsträcktare Inrättningar, genom hvilka besparingar i flera afseenden kunna vinnas, eller ock annorledes genom visst månatligt underhåll.

2:o) Uppgift af närings-sång för de Fattige, som hafva hålsa och krafter, men brist på utvägar att föda sig. — Hvad slags arbete för förskilda årtider vore det tjenligaste — Huru och på hvad sätt deras egentliga tillstånd, behof, arbets-förmåga och öfriga husliga omständigheter må kunna utrönas och deras indelande i visfa Trakter verkställas.

3:o) Huru de håglöse och lättjefulle kunna hållas till arbete och nyttiga företag.

4:o) Hvad tillsyn och Controll öfver allt detta vore den måst tjänliga.

4
I anledning häraf vågar jag framställa mi-
na tankar öfver ämnet i den säkra öfvertygelse,
att de i alla fall, tjänlige eller otjänlige, nye
eller gamle, anses för en välmening.

De Fattiges försörjande har varit och är
i Hufvudstaden inrättadt såsom på Landet. —
Församlingarna hafva likfom hvar enskild man
väckts af barmhärtighet måst emot sina fattiga
bekanta, emot dem som bo innom deras grän-
sor, och för att hindra kringstrykning samt olä-
genheter, hafva de med tiden åtagit sig att
förja hvar och en för de sina, ett ädelmod,
som i längden blifvit ansedd för en skyldighet,
hvilken på Landet är möjelig, men i Hufvud-
staden för visfa Församlingar allt för tung, och
i hvarjehanda afseenden ogörlig att uppfylla.

I Stockholms Stad kunna utom dem, som
äro intagne i Fattighus och Hospitaler, till
Fattig-klasen föras omkring fjärdedelen af des
Invånare, i synnerhet i hårda år, hvilket Di-
rectionen till yttersta ömhet fick årfara förleden
Vinter. — Af denna klafs bo de måsta uti
Katrina, Maria och Adolf Fredriks Församlin-
gar, uti den sista så tått, att om Församlingen
skulle åläggas att föda alla dem som bo innom
des krets, skulle de nödlidande likfom Gräs-
hoppor snart förtära allt förråd.

Att lätta de Fattiges nöd och de måst af
dem betungade Församlingars börda, hafva nå-
stan årligen i senare tider penningar blifvit sam-

lade och utdelade till de måst behöfvande; men ett Sammanskott så användt ökar alltid de klagandes rop och deras antal. — Mången får då till skänks $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$ ja kanske hälften af hvad han äger, och hvilken som helst, hvilken rik skulle icke vara frestad att emottaga en gåfva, som utgör så stor del af hans egendom? Människans natur är sådan, att så väl den ene som den andre håller sig framme, där gåfvor vankas. — Man blyges icke att emottaga dem af den rikares hand, och den som annars väl kan barga sig, blyges icke anses för fattig, allenast han blifver af Almosan delaktig, för hvilken han ingen möda behöfver göra sig.

Af sådan böjelse att åtkomma sina förnödenheter utan besvär, blifver aldrig brist på fattige, om än hvart annat hus kunde blifva ett Hospital.

Af denna orsak är min önskan, som jag i anledning af Directionens tillåtelse vågar yppa, det en omskapning af Fattigvården i hela Staden måtte ske, alla Fattighus, Hospitaler och Arbetshus sammanflås och sättas under Directionens styrelse, samt de Fattige som kunna arbeta, sättas i tillstånd att kunna förtjena sig födan. På detta sätt blefve förmånerne och tyngden jämnare fördelte; de fattige allesammans mer belätne.

Görligheten och nyttan häraf vill jag nu närmare förklara.

Mängden af dem som i Hufvudstaden äro intagne i Fattighus och Hospitaler utgöra efter Tabell-verket 1772 personer; somliga af dem njuta 16, somliga 24, andre 32 till 40 skill. i Månaden och öfver hufvudet torde kunna antagas, att de allesammans undfå 28 skilling hvardera på samma tid. — Skulle härvid någon irring vara begången och de vara flere som bekomma 16, än de som få 40 skill., torde å andra sidan hushållningen i hvart Hospital och Fattighus icke vara så nått tillmåld, att ju ett eller flere Rum finnas ledige, eller annars en liten årlig behållning vara att tillgå, som i denna Supposition fyller bristen.

28 Skill. på 1772 personer hvardera göra i Månaden 1033 Riksd. och hela året 12,396 Riksd., som skänkas bortt utan minsta nytta, ingen annan än en melancholisk Satisfaction, att man icke lemnat Usslingarne alldeles på gatan; men deras frålsning hade med mer nöje för barmhärtigheten och mer förmon för dem själfve kunnat årnås.

12,396 Riksdaler äro Råntan af 206,000 Riksdls Capital, som dels af Hospitalerne och Fattighusen äges, dels ligger i Contribuenters fickor, hvilket är det samma; oberåknade de Capitaler, som ligga döde i Fattigheter och fria husrum, gifva Rånta till Fribröd och Ved, Betjeningens ålsnande, och Reparationer, Capitaler, som framdeles skola omtalas.

Med en sådan Fond kan en anfenlig hop människor lysförfattas; dock menas härmed

icke alle de 20,000, som i hårda år, och kam hånda om tillfället yppar sig, i de åldraymnigaste till almofors åtnjutande annåla sig, en skäck, som är öfvermåttan, och uti hvilken utom Fattiga blyge, Enkor, Barn och Inhyfes folk, åfven Fabriks-arbetare, Gefäller, Förfvars-karlar och Soldater befinna sig, hvilke fenare likväl af Almoforna icke böra hafva någon del: Soldaterne derföre, att de hafva sitt underhåll af Kronan; Gefäller och Fabriks-folk, derföre att de böra underhållas af fina Patroner och Måstare, på samma sätt som Bruks-Idkare för-förja dem, som åro i deras tjänst eller i den samma blifvit utflåpade; Förfvars-karlar derföre, att de gärna åro arbetsfördt folk, och för den orfaken så länge förfvaret råcker, af sig själfve eller deras Beskyddare böra frambårgas. — Gö-res nu afdrag af desse sistnåmnde obehörige, återstå behörige, med alla i Hospitalerne och Fattighusen redan intagne, omkring 7800 personer, som den uppgifna Fonden på ett eller annat sätt skall nåra; men följande Calcul gif-ver anledning till fruktan, att den blifver för liten, eller något otillräcklig.

Vanförde och oduglige personer utgå
 efter Tabellerne 150, och ibland 7800 åro per
 Medium 150 sjuke, in alles 300 personer, som
 a 2 skill. om dagen, eller omkring 15 Riksd.
 om året förtåra tillsammans en Summa af 4500
 Riksd. eller Råntan af 75,000 Riksdars Capi-
 tal, hvilket draget af 206,000 Riksd., återstå

ett Capital af 131,000 att sätta i Rörelse, på det 7500 friske personer genom arbete kunna förtjena sig födan, arbete som af orfaker, hvilka framdeles skola anföras, icke lärers kunna blifva annat än Spånad och Stickning.

Det förra Capitalet (75,000 Riksd.) kan anses vara det, som ligger hos Contribuenter förvaradt och alldrig behöfver eller kan lyftas; det senare åter (131,000 Riksd.) antages vara de Medel, som finnas i Fattighusens Kaszar och kunna disponeras.

Men detta senare Capital tyckes för Spånad och Stickning blifva nog litet; ty om det förutsattes, att hvar person kan, till exempel, spinna $\frac{3}{4}$ mark, Lin, Blår, öfver hufvudet om dagen och får derföre 6 Skill., åtgår, när Linet kostar 4 Riksd. Pundet, till Rudimaterier och arbets-lön i Månaden, ett Förlag af 48,300 Riksd., hvaraf finnes, att Capitalet (131,000 Riksd.) icke räcker fyllest 3:ne Månader och således skäligen kan anses vara för knappt; men sträcket Reformationen än längre och icke stannar på halfva vägen, så torde bättre utgifter visa sig.

Hvarföre skola de fattige bo i sädane Palats, som de nu innehafva? icke har Naturen ännu åt dem en sådan boning? — Rika Nationers Skryt har sådant åstadskommit, Skryt, som stucket i ögonen på de mindre förmögne, alltid färdige att anse för en nödvändighet hos sig de rikes mode

och inrättningar. Icke trifvas de fattige bättre i desä palats än i mindre köstfamma hus? På bägge ställena inpackas flere i ett rum, osnyggheten blifver slutligen den samma, och den fattiges öga vinner alldeles ingen förfriskning af den granna ytan. — Jag skulle derföre önska, att alla nu varande prägtiga Fattighus och Hospitaller blefvo förmonligare använde, utom 2:ne, som kunde tjena, det ena till Hospital och Lazarett för de vanförde och sjuklige, det andra till ett Magazin för Tillverkningen; — önska till och med att alla Danviks-Hemmanen afyttrades och vändes till penning. — Jag vet väl att en sådan afyttring förekommer svår i anseende der till att desä Hemman många äro Donationer och Testamenten; men Klofren och Kyrkorna fordomdags hade långt flere och lika så heliga Donationer innan Religions Reformationen, likväl fann GUSTAV I., då ett godt ändamål var för handen och skulle utföras, icke omöjligt att med dem taga andra Förättningar; Om nu Konungen i god affigt i detta mål skulle utöfva samma magt, mån det vore illa? förmodligen få mycket mindre illa, som här icke är fråga om Donationernes användande till andra behof än hvartill de äro ämnade. — En ändring med Hushållningen vid Danviken och desä Hemman torde icke desä mindre med tiden göra sig själf, emedan Calculen öfver Fribröden icke torde vara uppgjord efter senare tidens godkända Reglor. — Fribröds-Beneficen skall vara inrättad efter Amortisements-Calcul, köpkil-

lingen insatt uti en Amortisfements-kasse, samt den Friköpte bo hvar han kan, om Inrättningen skall bära sig; annars uppåta, de Friköpte hela Fonden, taga brödet utur munnen på den vanförde, uttränga honom ur den af barmhärtigheten honom bestämde boning, och med Inrättningen går såsom med våra gamla Enke- och Pupil-kaslar.

Sker ett sådant användande, som är föreflaget af 6 eller 7 kostbara Fattighus och flere Danviks-Hemman, uppkommer, jämte det Capital, som redan är nämndt, — och alla de pånningar, som Gustavs Inrättning redan åger och genom framtida Infamlingar kan få, en Fond, som räcker till Förlag icke allenast 3 Månader, utan 7 till 8, kan hånda ett helt år, åtminstone få lång tid, som affättningen behöfver att skaffa Förlag till en följande Månad och så allt framgent. — Hvar de fattige, som bo i Fattighusen skola inrymmas, torde framdeles få nämnas.

Men hånda kan att det första Capitalet (131,600 Riksd.), jämte Summan af ett eller annat förfälldt Hus eller Hemman, räcker en samt länge; ty 1:o) kan bättre köp blifva på Linet; 2:o) kunna icke alle 7500 fattige, som nämnde och antagne äro, förtjäna efter förslag 6 skill. om dagen; 3:o) är icke troligt, att 7500 personer få villigt anmäla sig till en nödtorftig förtjänst, som 20,000 till att undfå Allmosor för intet. — Vid åsynen af en ringa betalning och ingen utfigt att få sin bårkning makligt,

skola många fattige blifva uppmärksamare på sig själfva, estertanken hos dem begynna skarpas och utvägar till större förtjenst uppletas.

Genom desfa händelser kan det primitiva Capitalet räcka långt och än längre om 4:to) Affättningen inrättas så qvick som behofvet tarfvar, hvilket, då fråga endast är om Garn och stickade arbeten, kan ske på det sättet, att en måttlig vinst tages, högst ett eller annat rundstycke på Marken, och att hvad som icke åtgår i egna eller genom infättning i främmande Salu-bodar, säljes på Auction så väl i Landsorterna som Hufvudstaden. — Jurättningens ändamål kan icke blifva att århålla mycken vinst, utan endast att vinna i Urverket en jämn gång, hvilken befordras bäst genom sådana tillställningar att många köpare framläckas. — Fabrikörer, Hushållare ja själfva Bondehustrurne skola då finna mer utökning att för sina behof köpa Garn, Strumpor m. m. ifrån denna Fabrik, än låta tillverka det själfva.

Men ännu är Directions utrymme för litet och Jurättningen ofullkomlig, om icke dertill kommer styrelsen öfver Stora Barnhuset, och Directionen därvid får magt att använda desf Falligheter och Tomter, som den finner nödigt, sälja de minst fruktbara, göra dermed Pensionerne flere, nödens gällande skrik mindre. — Den Allmänna Fattigvården kan i stor Plan ifrån styrelsen öfver Barnhuset icke vara söndrad, 1:0) emedan fattigdomens hjälpande på bägge

ställen är föremålet, och ingen annan skillnad än de fattigas ålder; 2:o) emedan Horizonten för Directionens utligt blifver vidsträcktare, och bättre samt utan omsvep skönjas kan, hvar åst den ena och den andre, en hvar, efter sin ålder och hållsa kan bo, bargas och fyskellfattas. — Föreningen af dessa styrelser bör möta få mycket mindre hinder, som Öfverståthållaren presiderar på bägge ställen, ingens anseende blifver rubbadt, och Politie-Collegium utan tvifvel lika få väl kan umbära styrelsen öfver Barnhuset som befväret med Police-årenderna.

Härmed likväl icke sagt, att Barnhusets Fonder och Råntor skola annorlunda användas än nu sker, eller till någon förmon för de gamle; Nej allt dårstådes, Hushållning, Uppfostran, Skötsel och Utstyr bör vara i samma skick. — Den enda åndring jag skulle önska vore den, att man just icke alltid förbunde sig att pensionera Barnen till 14 års ålder. Detta bör icke ske vid andra tillfällen än då Föräldrarne åro döde, alldeles okände, eller hafva flere Barn, än som de med sin förtjenst möjligen kunna försörja. — I all annan händelse böra de icke underhållas längre än omständigheterna synas fordra, ett eller annat år, en Vinter, en månad, ofta icke mer än 12 timmar, allt efter som Föräldrarnes tillstånd ändras, hungersnöd kan inträffa, sjukdommar råka Föräldrarne, eller en fattig Mor icke vet råd för sitt Barn så lång tid, som hon behöfver att försörja bröd åt sig och barnet för nästa dag.

Genom sådan omskapning af värden om de fattiga yppa sig utvägar, som Directionen i första Punkten åtkar uppgifne till hela fattighopens frambärgning, ifrån det ena året till det andra, utvägar, som åro möjliges, för Allmänheten tillfridsställande, nyttigare för de fattiga själfva, icke tarfva nya tillskott, frikostigheter eller Beskattningar, icke andra medels användande, än de som redan till ändamålet anslagne åro.

Hvad de arbeten angår, hvarmed de fattige skola fyskelfåttas, kunna inga andra komma i fråga, än de som åro lämplige för Directionens styrelse, åro görlige för en myckenhet människor, lätt kunna läras, icke kostliga, brydsamma eller kostbara. Af sådan egenkap finnas inga andra än de som röra Lin, Hampa och Ull, nämligen: Spinna, sticka, karda, häckla, hvilka jag redan i förbigående nämndt. — Arbeten i Plantager och Trågårdar samt gatuförnying m. m. om Sommaren; vedhuggning, snöskotning m. m. om Vintren; bitråden, handläggningar vid broar, årender vid inköp höst och vår, åro allesammans sådana, som bero af enskille personers bestyr, och till hvilka Directionen icke kan lämna sin åtgärd annorlunda, än genom publicerade Recommendationer för de fattiga, att vid dem till någon förtjänst ihogkommas. — Fabriker, Verkstäder och andra större anläggningar blifva dyrbara, brydsamme

och obehvägne. — Spånad och flickning äro de enda görliga.

Att nu vid tillställningen deraf kunna vinna ändamålet, Föndens besparing, mångas fyskellättande, ordning och skick i verkställigheten och styrelsen, kunna väcka fliten, minskade lättjan och trögheten vågar jag föreslå följande:

I afseende på Boningen synes lindrigast, att de någorlunda arbetsföre, som nu för tiden bo i Fattighuset, inrymmas likfom i Kaserner långt bortt på Malmarne, där Hyran knappt är en fjärdedel emot den, som de upplätne rummen i Fattighuset äro värde. Villja de icke bo där, måga de, likfom alle andre, hvilka söka Directionens försorg och sig dertill anmäla, bo hvar de kunna. — Men ehvaräst de bo, bör hyran för alla betalas af Inrättningen och godtgöras af de fattige själfve på det sättet, att af arbets-lönen eller vecko-pänningen afdrages så stor andel, som i längden svarar däremot och för den fattige icke blifver känbar eller af honom förjd. Af Kasören undfår sedermera Husvärden hyran på vederbörlig tid.

Intet bör i afseende på de någorlunda arbetsföre skänkas bortt, icke en gång Värmen; men Vedförrådet tyckes lättast kunna uppköpas af de tillgångar, som nu för tiden till Ved ät

de boende i Fattighusen användes och icke äro intagne i föregående Calcul. Dock bör Veden delas i upplag på flera ställen och på trakter, där de fattige måst bo, hvarifrån de sedermera efter hand få afhämta sitt behof för samma pris, som inköpet skedd, men med det vilkor vid betalningen, att den likfom hyran afdrages hvar vecka till en liten del af arbetslönen. — Skulle någon fattig finnas, som öfver detta afdrag suckar likfom öfver någon hårdhet, bör han rådås att flytta åt Landet, där han kan få husrum och ved för bättre köp; dock emot löfte å Inrättningens fida, (då den fattige förut några år vistats i Staden) att han alltid skall förses med arbete och förtjänst, då han skaffar giltig borgen för den begärde Rudimaterien, och bevis att han lefver, i fall han själf icke förmår eller kan infinna sig.

Ingen bör få arbete, icke heller verktyg utan borgen, och Verktygen, Kardor, Spinnräckar, m. m. kunna äfven betalas med ett litet afdrag den tiden som ingen ved behöfves.

Att årlätta förluster vid Verktygs hållande och oredligt behandlande med undfångne påredlar, så Verktyg som Rudimaterier, torde de årliga gåfvor, som väntas ifrån Publiken helt säkert förflå. — Att i det afseende söka någon årlättning af deras qvarlätenskap, som utom Fattighusen dö, synes icke billigt, emedan de intet hafva fått till skänks, och efter dem intet annat kan begäras än endast återbörning af

de Verktyg, som de kunna haft till dåns. — Annan sak åter är med de svaga och sjuklige, som innom de bibehållne Fattighusen dö; där bör Fonden blifva Arfvinge liksom nu för tiden, och de fattige gällda, hvad de fått, med sin qvarlåtenskap.

I anseende till Rudimaterierne tyckas inga inköp eller Magaziner för dem behöfvas. — Rudimaterierne kunna af de fattige själfve tagas Marktals eller i små föreskrifne portioner i Kråmare-bodar eller hos den person, med hvilken öfverenskommelse derom kan träffas. — Räkningen bör betalas af Inrättningen, och till redighets vinnande härvid, bör hvar fattig hafva en liten Bok, uti hvilken Kråmaren på den ena sidan antecknar, huru mycket af den begärde varan, (Lin, Blår, Ull, Bomull): den fattiga fått, och på den andra midt emot antecknar Magazins-krifvaren, när arbetet är färdigt och till honom aflemnadt, att han den behöriga myckenheten emottagit, hvarefter den fattige i Boden eller hos Kråmaren får nya Rudimaterier, men alldeles inga förr än de gamle finnas upparbetade och arbetet quitteradt. Sker annorlunda, stånde Kråmaren sin egen skåde. Är arbetet aflemnadt, och den fattige vill hafva sin arbets-lön, uppviser han då Magazins-krifvarens quitto i Boken för Kasfören, och undfår af honom, hvad han förtjänt.

Men till denna ordnings-vinnande fordras:

1:o) Ett Magazin för tillverkningen, hvar till ett af de nu varande Fattighusen kan tagas.

2:o) En eller annan Magazins-skrifvare, en Kammar-skrifvare och en Kasför, hvilka alle, om så lågligt blifver, bo på stället och lönas af de tillgångar, hvaraf alle Kamererare, Vaktmästare, m. fl. vid nu varande Fattighusen aflönas, tillgångar, som icke äro intagne i föregående Calcul, och säkert blifva för ändamålet tillräcklige, hållt antalet af den nya Betjeningen icke troligen kommer att öfverfliga den gamlas.

3:o) Att Kasfören håller ett särskildt Conto för hvar fattig, hvilket att så mycket lättare i Boken må kunna uppletas, en Alfabetisk förteckning på de fattige före eller efter i Conto. Boken bör inrättas, jämte pagina där hvar och ens Conto träffas.

Vidare, på det Inrättningen må undvika de anfaller, som för Häcklingen behöfvas, böra Lin och Hampa, som tagas hos Kråmarne, vara förut häcklade; men med Kråmaren bör öfverenskommas, att häcklingen hos honom får göras af de fattige, som icke kunna något annat arbete förrätta; och att så veta, om Kråmaren härvid nyttjat de fattigas tjänst, samt om de varit slitige och huru mycket de uträttat, bör arbetet betalas af Inrättningens Kasför, och till den ändan böra de fattige, på lika sätt som förut sagdt är, hafva hvar sin Bok, där Kråmaren på ena sidan tecknar, huru mycket är gjordt, och

Kasfören på den andra arbets-lönen. Intet under-
 fies kan härmed ske, emedan Inrättningen allti-
 diger rättighet att hos Krämaren låta uttaga så myc-
 ket häckladt Lin och Hampa, som de fattigas
 Böcker innehålla, samt till det pris som accor-
 deradt är eller ohäckladt Lin kostar.

Angående Ull och Bomull bör med någon
 viss Jude eller Krämare öfverenskommas, att
 han håller sådant Inrättningen tillhanda för
 gångbart pris, och låter vissa fattiga med sam-
 ma vilkor, som nyss i anseende till Linet an-
 förde äro, hos sig reda och karda Ullen, hvar-
 igenom Inrättningen slipper förse sina arbetare
 med Kardor. — Enda Verktygen, som Inrätt-
 ningen icke torde kunna undgå hålla, blifva
 förmodligen Spån-stolar, hvilka efter hvad sagdt
 är, böra betalas med ett litet afdrag af arbets-
 lönen, men Spån-stol bör icke bestås eller ens
 omtalas, om den fattige ändå möjligen kan hafva
 utväg att sig den förskaffa.

De som kunna Sticka undfå Garn marktals
 i Magazinet till detta behof, och i de fattigas
 Böcker antecknas, hvad som är uttaget och
 levereradt.

Ingen fattig bör utan bok få requirera Rudi-
 materier till arbete, icke heller öfver det quan-
 tum, som föreskrifvit är. Sker annorlunda och
 Krämaren eller hvilken som helst utlemnar Va-
 ror utan att anteckna dem i Requisitions-Boken,
 eller lemnar mer på en gång än förordnad är,
 stånde han då sin egen skade.

Förlorar någon fattig sin Requisitions-Bok, bör han sådant straxt anmäla både hos Kasfören och Krämaren, på det ingen deraf sig må kunna betjena. Gör han det icke och Varor på Boken uttagas i hans namn, bör han betala skadan med framtida arbete.

Requisitions-Böckerne utfärdas af Kasfören, som med sin underskrift på första sidan intygar, hvilken fattig Boken tillhör, samt hvad slags Vara, huru mycket i lönder och hos hvem den får hämtas.

Ingen fattig, förnämare eller ringare, utom de Vanförde och ytterst Bräcklige, bör få njuta Underhåll utan genom arbete; icke en gång de som nu för tiden äro intagne i Fattighus.

Men på det sjelfva Directionen så väl som des Kasför må känna alla fattiga både till antal och beskaffenhet, bör i hvarje Stadens Qvarter af Directionen genom Församlingarnes Kyrk-Råd tillsättas en rak godkänd Qvartersman, som visiterar alla fattiga i Qvarteret, underrättar sig om deras tillstånd, antecknar dem på en Lista, som vilja emottaga de utvägar till bärning, som Directionen tillbjuder; antecknar dem alla till namn, boning och character, huru många Barn hemma hvar och en äger, huru stor hyra han betalar, samt tillika det arbete, hvar och en uppgifver sig kunna sköta. — Denna Lista lemnas till Kasfören och af honom formeras sedermera en General-Matrikel efter Alfabetisk ord-

ning öfver dem alla i hela Staden. — Af Listan behåller Qvartersmannen ett Exemplar och corrigerar den samma, allt efter som någon i Qvarteret dör, bortflyttar eller tillkommer, Hyran stegras eller minskas, samt lemnar efter hand Kasfören deraf del. De fattige böra ock åläggas att själfve om sådana ändringar lemna Qvartersmannen underrättelse.

Öfver Barnen hålles en särskild Matrikel, som uppgifver deras år, hålla och kropps-byggnad, hvaraf Directionen kan inhämta, hvilka af dem kunna recommenderas hos Handtverkare, Skeppare, Bönder, Regimenten; hvilka af dem kunna utländas på Landet till uppfostring eller intagas på Barnhuset; hvilka och huru många Föräldrarne själfve med sitt arbete kunna försörja.

De antecknade gamle remitteras hvar och en af Qvartersmannen till Kasfören med en Adress, innehållande deras tillstånd m. m. och hvad arbete de uppgifvit sig kunna sköta. — När Kasfören denne Adress, jämte Caution undertecknad af Husvärden eller Qvartersmannen undfått, utfärdar han för den sig dermed inställda fattige en vederbörlig Requisitions-Bok.

Ingen annan än Kasfören må utfärda en sådan Bok, emedan han bör känna alla dem, som af hans hand arbets-lönen skola undfå.

När året är förbi och Kasförens Böcker skola aflutas, inhämtas alla Requisitions-Böcker till Verificationer, och nya utfärdas i stället.

Om någon af de tecknade eller deras lärn sjuknar, bör Quartersmannen derom få underättelse, då han icke lärer underlåta, att antingen låta föra honom på Sjukhuset eller tillända honom en Fattig-Medicus, hvilken efter hand gifver Quartersmannen tillkänna, om något till den sjukas tjänst tarivas, som af honom själf eller Medicinal-Fonden icke kan åstadkommas. — Det nödiga torde då Quartersmannen på Doctorns Requisition förskjuta och Directionen sedermera betala. — Med denna ömhet väckes för Directionen och dess Ombud om möjligt är, en tillgifvenhet, som med tiden omkappar de fattiges lynne och egenförmåga.

Hvad deras fräjd angår bör Quartersmannen jämväl göra sig derom underrättad och låta sig angeläget vara, att förhålla de bångstyriga deras uppförande. — Hjälpa icke förmaningar, bör han lemna dem åt Policens åtgärd, som då i afseende på ändamålet icke lärer underlåta att med dem förfara efter omständigheterna.

Att vidare låra känna de fattiges flit bör Quartersmannen låta dem då och då för sig uppvisa sina Requisitions-Böcker och i anledning af anteckningarne berömma eller förmana.

I allmänhet torde till uppmuntran för fliten och bestraffning för lättjan tjåna:

1:o) Om Directionen i anledning af hvad Conto-Boken, Requisitions-Böckerne, och Quartersmannen gifva vid handen, för årliga eller

månadliga arbetet utflakade likfom 2:ne Rå-
märken, och ansåge dem för late, som icke
hunnit öfver det första, eller icke arbetat så
mycket som det föreskref; dem för medelmät-
tige, som väl hunnit öfver det första, men icke
det andra och i följe deraf hvarken kunde la-
stas eller berömmas; dem för slitige, som hun-
nit öfver det andra Rå-märket eller fullgjort
det Pensum, som dermed föreskrefs.

2:o) Om de slitige uti Tidningen *Dagligt
Allahanda* efter årets slut med något välförtjent
beröm infördes.

3:o) Om alle Arbetare vid årets slut fingo
hvar sitt Bevis, underkrifvit af någon Direktör
eller annan känd person, hvilket under särskill-
da ordalag utmärkte deras mer och mindre slit.
— Detta Bevis kunde tjäna Arbetarne eller de
fattige till en Recommendation, då de hos en
Privat anmälte sig till någon tjänst eller barm-
hårtighet, och den Private hade derefter till-
fälle att rätta sitt omdöme. — Finnes Bevi-
set klent, eller att den fattige icke ågde något,
skämdes att det uppvisa, vore det tillräcklig
anledning för den Private att neka den fattige
sin godhet, och tillräckligt straff för den fattige,
då han i följe af sitt uppstående och sin lättja
ingenstådes träffade något medlidande eller för-
tjenst.

4:o) Om Directionen, sedan sådana Bevis
en gång vore utgifna, lemnade Stadens Invä-
nare genom Tidningarna derom kunskap och

recommenderade i synnerhet de flitige att blifva
 väl och framför främmande arbetare emottagne,
 ifall de hos dem sig anmälte till någon tjänst,
 såsom Snö-skottning, Gatu-sopning, Ved-hugg-
 ning, arbete i Trågårdar och Plantager, Städ-
 ning, Tvått, Sömm, m. m. En sådan Recom-
 mendation skulle, i anledning af Directionens
 kända huldhet och bemötande, göra en god
 verkan å ena sidan hos Stadens Invånare, som
 efter Directionens exempel utan tvifvel skulle
 visa de flitige all möjlig välvilja och å den an-
 dra hos de fattige själfve, som af välviljan tor-
 de blifva uppmuntrade till all möjlig arbetsamhet.

Skulle Directionen vidare i affeende på
 Allmänheten, som gärna vill känna, huru Sam-
 manskottor användas, finna för godt att tillfrids-
 ställa des nyfikenhet, och i Tidningarne år ifrån
 år gifva tillkänna, huru Utgifter och Inkom-
 ster förhålla sig, huru stor Tillverkningen varit,
 huru mycket deraf år föryttradt och i Maga-
 zinet qvar, samt huru många arbetare under
 tiden haft sin föda, skulle det, i affeende på
 Allmänhetens välgörande Lynne, verka en an-
 senlig frikostighet, uppmuntra välviljan och för-
 mögenheten att icke spara Offret på Barmhär-
 tighetens Altare.

Desse utvägar äro de som för mina ögon
 göra möjligt, att med största besparing och gifna
 tillgångar, utan nya tillskott eller beskattningar,
 kunna frambärga Stadens fattiga alla år, sysfel-
 sätta dem, väcka sliten, förminska lättjan, och

hålla Controll på alltfammans. — En hop af det anlörde år icke nytt, utan för Directioner ganska väl bekant, och här endast tillfatt för att fylla kedjan.

Att ingå i några författningar i afseende på de fattiges enskilda hushållning, såsom att låta dem hos Hókare genom Requisitions-Böcker eller uppå Räkning hämta sina förnödenheter, hvilka sedermera af Kasen betalas, blifver å ena sidan för vidlöftig omsorg och leder å den andra till intet särdeles ändamål, ty den hushållsagtige och arbetfamme beförjer alltid själf sina inköp, och den liderlige och slöfaren har af andras omsorg i sådana mål ingen nytta, emedan han lika lätt kan förslödra den afhämtade Varan, som den undfångne Vecko-pånningen. Det enda som i detta afseende kunde till förmån göras, vore att tillåta någon lugad, att vid Kasernerne, uppå eget förslag, hålla Marketenteri.

Till en märkligare nytta kunde vidare föreslås: 1:o) En Spinn- och Stick-Skole eller kanske flere sådane både för gamla och unga. 2:o) Barn-kamrar flere på åtskilliga Trakter i Staden, där på Hamburgska viset fattige Mödrar fingo om dagarne inlemna sina Barn, under det de sjelfve med arbete förtjände sig några styfver till uppehälle; och där tillfatte Sköterfkor emottogo Barnen, vårdade och underhöllo dem på Directionens bekostnad under Mödrarnes frånvaro; — men jag känner tillgångarne

för litet att kunna föreslå fädans anstalter. Möjligheten dertill kan icke ses förr än årfarenheten gifvit tillkänna huru många till arbete hos Directionen sig anmäla, samt huru mycket Rudimaterierne och arbets-lönerne borttaga af Förlaget. — Skulle då någon möjlighet till desfa anstalter yppa sig, och Planen i det hela vinna framgång, böra fattige allestädes antagas till Betjänter, där deras förmåga, insigter och kön öfverensstämma med tjänsten, blifva Lärare i Arbets-Skolarne, Lärare på Barnhuset i Läsning, Skomakare, Skråddare, Sköterkor, Tvätterskor åt Barnen.

Att för öfrigt framkomma med föreskrifter angående Betjäningens antal och befattning, arbetets beskaffenhet, arbets-lönernas proportionerande, är för mycket i förtid, och i den delen gifvas alltför många Modificationer, som nu icke kunna bestämmas.

Det sista jag vågar insinuera till förekommande af Förlamning och oförmodade Rubbningar i den nu uppstapplade Maskinen, är en önskan, att någon af Directionens Medlemmar åtog sig närmaffe tillsynen deröfver och för den orsaken icke hade nästan annat att bestyra, och är rask; en man som kunde vara allestädes, besöka Quartersmännen och hålla dem vid munterhet, deras välvilja ifrån ledsnad; visitera som oftast Barnhuset, Fattighusen, Kasernerne och Magasinet, accordera med Krämare om inköp och

handel; talå med alla dem, som Directionen behöfver för Varornas afsettning, Rörelse, Hus-hållning och Pänning-affairer, efterse förändringarne i Martriklarne; öfverräkna Pensionerna och Arbetarne; moderera Måklarens klubba vid Auctionerna; hålla Betjningen till sina skyldigheter och vara deras Chef, samt hos Directionen föredraga det som, tarivar des öfverläggning.

Med en sådan drif-sjåder underhålles en jämn qvickhet i Urverkets gång; och med en Direction, sammanfatt af Ledamöter ifrån hvarje Församling, af driftige, förmögne och ansedde män, som genom sin årfarenhet känna, hvad storverk samlade och väl använde tillgångar kunna uträtta, som genom sina förord och föresällningar hos andra, samt själfve af ömhet för nöden kunna öppna gis milda händer, är ingen tvifvel om förslagets möjlighet.

Vinner det bifall och verkställighet, eller om någon fåkrare Plan kan framgifvas, blifver det för mig en mycket större fögnad än all tänklig belöning.

Men ehvad författning, som kan föreslås, gillas och verkställas bör icke följande undfalla uppmärksamheten: — År 1785 voro Inhyfshjonen i Hufvudstaden 50 Männer och 608 Qvinnor, men år 1800 äro de 1306 Männer och 1994 Qvinnor, barnen inberäknade. — En så stark tillväxt, då Stadens totala Folk-

mängd varit nästan lika stor det ena som det andra af de förenämnde åren, har icke skedd af blott Stadsboer utan förnämligast af Landtboer, ty Stadsboerne kunna i det afseende, då allt annat är lika, icke stort mer än rekryteras de som dö. — Dylika Inflyttningar böra således om möjligt år förekommas, och inga andra personer tillåtas att i Staden nedfatta sig än sådana, som med arbete sig tydligen kunna bärja. — På Landet emottager eller hyser ingen Församling gärna en orklös och fattig Emigrant, utan remitterar honom till orten där han bott, och till det samma måtte väl äfven Hufvudstaden vara berättigad; — Annars hitströmma alla fattiga i Riket, läckade af rika Sammanskott och Barmhårtiga Inrättningar.

Paupertas fecunda Virorum fugitur.

Anmärkning. Om denna Skrift innehåller något enda drag, som finnes förtjåna uppmärksamhet hos Committéen, hvilken Hans Kongl. Maj:t innevarande år 1805 i Näder behogat förordna till en fullkomlig Plans uppgörande för Fattig-Vården i Hufvudstaden, har Författaren vunnit sitt ändamål med dess utgifvande.

